

UNIVERSITETET I OSLO

SOS2001-Moderne sosiologisk teori

5. forelesning: Hvordan kan vi forstå samfunn? Aktør og system

Gunnar C. Aakvaag, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

---

UNIVERSITETET I OSLO

Oversikt over forelesningen

- 1) Talcott Parsons
- 2) Jürgen Habermas

Gunnar C. Aakvaag, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

---

UNIVERSITETET I OSLO

1) Talcott Parsons: Den voluntaristiske handlingsteorien

- Aktør/struktur-problemet
- Parsons: idealisme versus positivisme
- Løsning: voluntaristiske handlingsteori: aktør i situasjon

Gunnar C. Aakvaag, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

---

 UNIVERSITETET
I OSLO

1) Det generelle handlingsystemet

- Kultur: mål
- Institusjon: midler
- Person: aktør
- Organisme: kropp

Gunnar C. Aakvaag, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

---

 UNIVERSITETET
I OSLO

1) AGIL-skjemaet

- Kultur: L(atent pattern maintenance)
- Institusjon: I(ntegration)
- Person: G(oal attainment)
- Organisme A(daptation)

Gunnar C. Aakvaag, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

---

 UNIVERSITETET
I OSLO

1) Diskusjon av Parsons

- Oversosialisert aktør?
- Samfunnet "stort" og individet "lite"?

Gunnar C. Aakvaag, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

---

UNIVERSITETET I OSLO

2) Jürgen Habermas: kommunikativ handling

- Instrumentell handling
- Strategisk handling
- Kommunikativ handling
- Livsverden

Gunnar C. Aakvaag, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

---

UNIVERSITETET I OSLO

2) Aktør og struktur

- Kultur
- Institusjon
- Person
- Kommunikativ handling

Gunnar C. Aakvaag, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

---

UNIVERSITETET I OSLO

2) Systemets "kolonisering" av livsverden

- Marked: penger
- Byråkrati: makt
- Kolonisering: penger og makt fortrenger kommunikativ handling i livsverden
- Resultat: "samfunnspatologier":
  - - Kultur: meningstap
  - - Institusjon: anomie
  - - Person: psykopatologier

Gunnar C. Aakvaag, Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi

---

Spørsmål til forelesningen

- 1) Redegjør for Parsons' teorier om det generelle handlingssystemet og AGIL-skjemaet. Hva er sammenhengen mellom dem? Hvordan forsøker Parsons å løse aktør/struktur-problemet?
- 2) Sammenlign Parsons' syn på individ og samfunn med det vi finner hos Goffman.
- 3) Redegjør for Habermas' teori om kommunikativ handling. Hvordan løser Habermas aktør/struktur-problemet? Sammenlign Habermas' løsning med den vi finner hos Parsons.
